

Στίβενς καὶ ὁ Κουμπερλάνδος ἦσαν ἀρκετὰ πόνη-
ροὶ ὥπως μὴ προφέρωσι τοιαύτας λέξεις· οὗτοι
ἐγίνοντο ἢ ἡχῶ εἰς τοὺς ἐπαίνους τῶν φθονου-
μένων παρ' αὐτῶν ἀνδρῶν, εἴτα ἔπεμπον εἰς τὰς
ἐφημερίδας πρὸς δημοσίευσιν ἀνωνύμους κατ' αὐ-
τῶν λιθέλλους. Πάντοτε τὸ ἐν τῷ χαρακτῆρι τοῦ
Γόλσμυθ κακόν εἴτε ἀγαθόν, ἦν διὰ τοὺς φίλους
αὐτοῦ διπλῇ ἐγγύησις τοῦ ὅτι μηδέποτε θὰ κα-
τήντα εἰς τοσαύτην ἀνανδρίαν. Δὲν ἦτο οὔτε τό-
σῳ κακότητος, οὔτε τόσῳ ἐπίμονος εἰς τὰς ἰδέας
του, ὥπως γενῇ ἔνοχος κακῆς τινος πράξεως ἀπαι-
τούσης συνδυασμοὺς καὶ ὑποκρισίαν.

Ὁ Γόλσμυθ ἱστορήθη ἐνίοτε ὡς ἄνθρωπος πρὸς
τὸν ὁποῖον τὸ κοινὸν ἐφέρεθαι μετὰ σκληρότητος,
καὶ ὅτι ἦν καταδικασμένος νὰ παλαίῃ κατὰ δυ-
σχερειῶν, αἵτινες ἐπὶ τέλους τῷ κατεσπάραζαν
τὴν καρδίαν, ἀλλ' οὐδὲν ψευδέστατον τῆς εἰκόνης
ταύτης. Βεβαίως διηλθε διὰ πολλῶν καὶ σκληρῶν
δοκιμασιῶν πρὶν ἢ δημοσιεῖσθαι φιλολογικόν τι
σπουδαῖον ἔργον· ἅμα ὅμως τὸ ὄνομά του ἐφάνη
ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ *Περιηγητοῦ*, οὐδένα ἔχει νὰ
αἰτιᾶται ἢ ἑαυτὸν, ἐὰν ὑπέπεσεν εἰς ἀμνηχανίαν·
ὁ μέσος ὅρος τῶν προσόδων του, κατὰ τὰ ἐπὶ τὰ
τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη, ὑπερέβαινε θετικῶ-
στα τὰς τετρακοσίας λίρας στερλίνας κατ' ἔτος·
τετρακόσιαι δὲ λίραι στερλίναι, ὡς πρὸς τὰς
προσόδους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἰσοδυναμοῦσι του-
λάχιστον πρὸς οὐτακοσίας λίρας στερλίνας σχετι-
κῶς πρὸς τὰς σημερινὰς προσόδους. Ὁ ἐν ταῖς
συννοικίαις τοῦ Faulbe κατοικῶν τότε ἄγαμος,
ἐθεωρεῖτο ὡς πλούσιος. Ἐκ δέκα νέων σπουδάζόν-
των τὰ νομικὰ, οὐδ' εἰς εἶχε τοσαύτας προσόδους.
Ἀλλ' ὅμως ὀλόκληρα τὰ πλοῦτη ὅσα ἐκόμισεν ἐκ
τῆς Βεγγάλης ὁ λόρδος Κλίβης, προστιθέμενα εἰς
τὰ ὑπὸ τοῦ Σίρ Λαυρεντίου Δουνδᾶς κομισθέντα
ἐκ Γερμανίας, δὲν ἐπῆρουν τῷ Γόλσμυθ, ὅστις
αἰετοτε ἐξώδεκε διπλάσια ἀφ' ὅσα εἶχε. Εἴφορι
ῥακὰ ἐνδύματα, ἐδίδε πολυτελῆ γεύματα, καὶ
προσέτι ἐθεράπευε παλουμένας καλλονάς. Εἶχε
δὲ ἐκάστοτε μίαν γυνεάν, εἴτε πέντε, εἴτε
δέκα, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ βαλαν-
τίου του, εἰς τὴν διαθέσιν οἰοῦδήποτε ἤρχετο νὰ
διηγηθῇ ἀληθές τι ἢ πλαστὸν δυστύχημα. Ἀλλὰ
τὰ μεγαλύτερα αὐτοῦ ἐξοδα δὲν ἦσαν οὔτε τὰ
τῶν φορεμάτων ἢ συμποσίων, οὔτε τὰ τῶν ἀτυνέ-
των ἐρώτων καὶ ἀτυνέτων ἐλεημοσυνῶν· ἐκ νεανικῆς
ἡλικίας ἦτο παίκτης, καὶ συνάμα ὁ ἐνθερμότερος
καὶ ἀνεπιτηδεύτερος τῶν παικτῶν. Καὶ ἐπὶ τινα
μὲν χρόνον εἶχε βραδύνει τὴν στιγμὴν ἀναποφεύ-

κτου διέθρου διὰ προσωρινῶν μέσων· ἐλάμβανε
δηλαδὴ προκαταβολὰς παρὰ τῶν βιβλιοπωλῶν
διὰ συγγράμματα ἃ οὐδέποτε ἤρχιζε. Ἀλλ' ἐπὶ
τέλους καὶ αὐτὸς ὁ πόρος τῷ ἔλειψε. Ἐφθασε δὲ
ἡμέρα καθ' ἣν ἐχρεώσται πλείονος τῶν δύο χι-
λιάδων λιρῶν στερλινῶν, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν
ὁποίων δὲν ἐβόλεπεν οὐδένα τρόπον. Τότε καὶ τὸ
θάῤῥος καὶ ἡ ὑγεία ἐγκατέλιπον αὐτόν· προσεβλήθη
δὲ ὑπὸ νευρικοῦ πυρετοῦ, ἀσθένειαν τὴν ὁποίαν ἐ-
νόμισεν ὅτι ἐδύνατο μόνος νὰ θεραπεύσῃ. Δυστυ-
χῶς δὲν ἐξετίμα τὴν ἱατρικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα
ὡς ἐξετίμων αὐτὴν οἱ λοιποὶ, διότι μεθ' ὅλον τὸ
διδασκαρικὸν δίπλωμα ὃ ἰσχυρίζετο ὅτι ἀπέκτη-
σεν ἐν Παδοῳ, οὐδέποτε κατάρθρωσε νὰ λάβῃ
ἓνα καὶ ἀσθενῇ. «Δὲν μετέρχομαι τὸν ἱατρὸν,
ἐλεγέ ποτε τῷ Βωκλέρκιφ· ἔθεσα ὡς κανόνα νὰ
μὴ γράφω συνταγὰς εἰ μὴ διὰ μόνους τοὺς φί-
λους μου. — Ἀγαπητέ μοι δόκτωρ, ἀπήντησεν ὁ
Βωκλέρκιος, θὰ κάμετε καλλίτερα νὰ γράφητε διὰ
μόνους τοὺς ἐχθροὺς σας. » Ἀντιθέτως πρὸς τὴν
ἐξάιρετον ταύτην συμβουλίην, ὁ Γόλσμυθ ἠθέλησε
νὰ θεραπευθῇ μόνος, καὶ ἡ θεραπεία αὕτη ἐπέτει-
νε τὴν ἀσθένειαν. Μόλις τότε κατεπεῖσθη ὁ ἀσθε-
νὴς νὰ προσκαλέσῃ ἀληθεὶς ἱατροὺς, οἵτινες κατ'
ἀρχὰς ἐνόμισαν ὅτι ἱατρεύθη, ἀλλ' ἡ ἀδυναμία
καὶ ἡ αὐπνία ἐπέμενον εἰσέτι. Δὲν ἐδύνατο δὲ οὔτε
νὰ κοιμηθῇ, οὔτε πλεόν νὰ λάβῃ τροφήν· Εἰς τῶν
ἱατρῶν εἶπεν αὐτῷ· «Εὐρίσκεσθε εἰς χειροτέραν κα-
τάστασιν παρὰ εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ ἦσθε ἀναλόγως
τοῦ πυρετοῦ ὅστις ἐναπομένει ἤδη. Ἐχετε ἥσυχον
τὸ πνεῦμα; — Ὁχι, δὲν τὸ ἔχω.» Αὗται ἦσαν
αἱ τελευταῖαι λέξεις ἃς ἐπρόφερεν ὁ Ὀλιβιέρος
Γόλσμυθ. Ἀπέθανε δὲ τὴν 3 ἀπριλίου τοῦ 1774,
κατὰ τὸ τεσσαρακοσὸν ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Φωτίου τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀγιωτάτου Πατριάρ-
χου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί, αἱ
δύο τοῦ αὐτοῦ παρήρτηται ποτήματα.

Α'. Ἐρωτήματα δέκα σὺν ἴσαις ταῖς ἀποκρί-
σεσιν, ἥτοι Συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβεῖς,
συνειλεγμένα· ἐκ τῶν συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν
γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν, καὶ
λοιπῶν ἐτέρων ἀναγκαίων ζητημάτων.

Β'. Κρίσεις καὶ ἐπιλύσεις πέντε κεφαλαίων τῶ
Θεοφιλεστάτῳ, Ὁσιωτάτῳ, Λέοντι Ἀρχιεπισκόπῳ

Καλαβρίας, μετὰ προλεγομένων περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων Φωτίου κ.τ.λ. Ἰπὸ Ἰωάννου Ν. Βαλέττα, πρῶην διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ Ἑλληνικοῦ Παιδαγωγείου, ἐν Λονδίῳ D. Nutt, 270, Strand. 1864.

Ὁ Κύριος Ἰωάννης Ν. Βαλέττας ἐκ τῶν ἐπιμελεστάτων καὶ φιλοπονωτάτων μαθητῶν τοῦ μακαρίτου Ν. Βάμβια, ἀκολουθῶν τὸ πρᾶδειγμα τοῦ ἀγχοῦ αὐτοῦ διδασκάλου δὲν ἔπαυσεν ἀφ' ἧς παρήτησε τὸν μαθητικὸν βίον πρὸς κοινὴν ἐθνικὴν ὠφέλειαν συγγραφαῖς τε καὶ διδασκαλαῖς ἐργαζόμενος, καὶ τώρα ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίβῳ ἐπεχειρήσεν ἔργον καὶ δύσκολον καὶ δυσανάλογον τῶν περιστάσεων αὐτοῦ, ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος μετ' ἀπακρίβειαν μετριοφροσύνης... «ἡ μὲν οὖν ἐμὴ προθυμία περὶ τε τὴν μελέτην καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν τοῦ σοφωτάτου Φωτίου ἐπιστολῶν τοιαύτη τις ἦν· αὐτὸ δὲ τὸ πρᾶγμα μεῖζον ἢ κατ' ἐμὲ, τὰ τε ἄλλα ἐνδεῶς ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ νυχθήμερον εἰς βίου πορισμὸν ἠναγκασμένον διδάσκειν καὶ τὸ πάντων ἀπορώτατον, τὴν τῆς ἐκδόσεως δαπάνην, μεγίστην οὖσαν ἐν Λονδίῳ, ἐκ περιουσίας καταβαλεῖν οὐ δυνάμενον.» Ἐπεχείρησε λοιπὸν καὶ ἐπεράτωσε τὴν φιλολογικὴν καὶ κριτικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ σοφωτάτου Φωτίου, καὶ διελὼν αὐτὰς εἰς πέντε μέρη, πρῶτας κατέταξε τὰς δογματικὰς καὶ ἐρμηνευτικὰς τῶν θείων γραφῶν, οὖσας ἐγδοθήκοντα τέσσαρας· ἔπειτα τὰς παραινετικὰς πεντήκοντα ἑπτὰ· εἶτα τὰς παραμυθητικὰς πεντεκαίδεκα· τετάρτην ἔλαβον τάξιν αἱ ἐπιτιμητικαὶ ἐξήκοντα τέσσαρες, καὶ τελευταίαν διάφοροι περὶ παντοίων ὑποθέσεων πραγματευόμεναι, τέσσαράκοντα· ἐξέδωκε δὲ, ὡς λέγει συνδρομῇ τῶν ἐν Λονδίῳ ὁμογενῶν, εἰς τέταρτον σχῆμα, ἐπὶ χάρτου λαμπροῦ καὶ τύποις καθαροῖς ἐξ 600 περίπου σελίδων συνιστάμενον, ἔκδοσιν λαμπροτάτην ἐν ἣ διαπρέπει κριτικὴ οὐ ἡ τυχού· καὶ πολυμάρτυρι. Ὁ Κ. Βαλέττας οὔτε κόπου ἐφείσθη, οὔτε δαπάνης διὰ τὰ κάμη κοινὸν ἀνάγκωσιν τῶν Ἑλλήνων τὰς σοφὰς ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου διὸ φρεῖσεται αὐτῷ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ Φωτίου, ὃς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Χρυσολίδος ἰδέαν τινὰ περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, περὶ ἧς ἔγραψεν ὁ τὰ βυζαντινὰ ἀνευδότης μελετῶν καὶ περὶ ταῦτα φιλολογῶν συμπολίτης ἡμῶν Σπυρίδων Ζαμπέλιος εἰς τὰς Βυζαντινὰς Μελέτας αὐτοῦ.

Ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ θρησκεία καὶ ὁ σοφολο-

γιώτατος ἀττικισμὸς ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Α' ἀκόμη εὐρισκόμενοι εἰς ἀλληλομαχίαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος ἦλθον εἰς τοιαύτην σύγκρουσιν, ὥς ἐντεῦθεν μὲν αἱ πυκναὶ αἵρέσεις ἐκείθεν δὲ αἱ περὶ λέξεις ματαιοσκολοίαι, ἐπτώχυναν τὸ ἔθνος καὶ κατὰ πνεῦμα καὶ καθ' ὕλην· ὁ δὲ χεῖμαρρος τοῦ πρὸ μικροῦ ἀναφύεντος μωαμεθισμοῦ ἐπὶ λαθάρου φέρων τὸ ἀπλούστατον ἔμβλημα «μπίσμ' ἰλλάχι, ἄρχμάν ἐρράχμ. ἐν ὀνόματι Θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος» καταπλημμυρίσας τὴν Ἀσίαν ὅλην, ἠπεῖλει μετὰ πολλῶν μυριάδων νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν τοιαύτῃ ἀνωμαλίᾳ χεῖρ δεξιὰ καὶ πεπειραμένη Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἀρπάζει τὸ σκῆπτρον τῆς αὐτοκρατορίας· ἀνατεθραμμένος στρατιωτικῶς καὶ μετελθὼν νηπιόθεν βίον πραγματικὸν ἐβδελύττετο τὰς κενὰς θεωρίας.

Ἀπὸ τίνος χρόνου εἶχεν ἀναφανῇ ἡ αἵρεσις τῶν Παυλικιανῶν, ἡ μετὰ ὀκτακόσια περίπου ἔτη ἀναγεωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λουθήρου καὶ κατακτῆσαι πολλὰς τῆς Ἀσίας χώρας. Ἡ δὲ πολιτεία ὑποχείριος θρησκευτικῶν λογομαχιῶν μακρινομένη καθεκάστην ἔκεινο ἔρμαιον κατακτῆτων, ἄνευ στρατοῦ μαχίμου, ἄνευ πόρων, καὶ ἄνευ ἀνδρῶν ἱκανῶν. Ὁ Λέων ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον· ἔπρεπε νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν πολιτείαν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς θρησκείας· τὰ πλοῦσια τῶν ἱερῶν ναῶν σκεύη καὶ τὰ μοναστήρια ἐγαργάλιζον τὴν ὀρεξίν του, καὶ τὴν ἀνωτέρω αἵρεσιν εὕρισκεν ὄργανον κατάλληλον τῆς ἐκτελέσεως τῶν σκοπῶν του, ἡ καινοτομία τῆς ὁποίας εἶχεν ἤδη εἰσδύσει καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτὴν καὶ εἶχεν οὐκ ὀλίγους τοὺς ὀπαδοὺς της. Ἀφοῦ προδιέθεσε τὰ πνεύματα πολλῶν φίλων του, τῇ 7 Ἰανουαρίου 725 κροτεῖ σελέντιον (μυστικοσυμβούλιον)· τὸ θέμα τοῦ σελεντίου ἦτο ἡδη γνωστὸν εἰς πολλοὺς, καὶ πλῆθος ἄπειρον πολιτῶν πάσης τάξεως εἶχε, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Λέοντος, συναθροισθῇ περὶ τὰ βασιλεῖα· ὁ λαὸς ἀνευφημεῖ τὸν βασιλέα ὡς σωτῆρά του.

Ἡ συζήτησις ἤρξατο. Λαβὼν τὸν λόγον ὁ βασιλεὺς, ἀγορεύει συντόμως κατὰ τῆς παρεισδυσάσης ἐν τῇ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ παραφθορᾶς, οἷον κατὰ τῶν πρεσβεῶν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων, κατὰ τῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων, κατὰ τῆς λατρείας τῶν εἰκόνων, κ. τ. λ. Τὸν λόγον δὲ περαίνων, προτείνει τῶν εἰκονισμάτων καὶ τῶν λειψάνων τὴν κατάργησιν ἀπὸ πάσης ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ εὐσεβῶν οἰκίας,

ἔτι δὲ τὴν κατάργησιν τοῦ δόγματος, ὅτι ἡ Θεοτόκος καὶ οἱ ἅγιοι δύνανται διὰ τῆς ἑαυτῶν ἰκεσίας πρὸς Θεὸν ὡς ἀπαλλάξαι τοὺς χριστιανούς τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ μεσιτεύοντες νὰ παραχωρήσῃ τοῖς εὐχομένοις τὰ ἐξαίτουμένα ἀγαθὰ.

Ὁ πατριάρχης Γερμανὸς ἀντέστη, ἐπρότεινε συγγάλεσιν οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἄλλως δὲν ὑπέγραφε τὸ ψήφισμα, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς φίλος τῆς πολυλογίας δὲν ἤτο· θάπτει ταχέως τὸν κάλαμον καὶ ἐν γράμμασι κοκκίνους ἐπιτίθησιν εἰς τὸ ψήφισμα τὸ αὐτοκρατορικὸν μονοκονδύλιον. Οἱ Ἱεῖς Ἀκουεῖται μιμῶνται ἀλλεπαλλήλως τὸ παράδειγμα τοῦ συνυπογράφοντος καὶ αὐτοὶ « Καὶ λοιπὸν; » ἀνέκραξε τότε ὁ Λέων ὀρθούμενος, καὶ στρέφων ἀστραπαῖον τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Πατριάρχην . . . « Λοιπὸν, ἀπήντησεν οὗτος, παράλαβε! » Καὶ ἐξαγαγὼν ἀπὸ μασχάλης τὸ ἀρχιερατικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡμοφόριον, ἀπέθεσεν αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Τὰ πράγματα, ὡς ἔφημεν, ἦσαν προδιατεθειμένα. Πορευομένου πρό τινων ἐτῶν τοῦ Γερμανοῦ πρὸς τὰ βασίλεια, ὁ ὀπισθοπορῶν μαθητὴς τοῦ φίλου του, καὶ Σύγκελλος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀναστάσιος, ἐπάτησεν ἀθελήτως τὰ κράσπεδα τῆς πατριαρχικῆς στολῆς. « Μὴ σπεῦδε, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, στραφεὶς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν ἡξεις ἐγκαίρως εἰς τὸ ἵπποδρόμιον. » Ἡ ῥῆσις αὕτη ἐξελήφθη προφητικὴ ὡς πρὸς τὸ μέλλον τοῦ μαθητοῦ. Ὁ Ἀναστάσιος περιέμενε τὸ τέλος τῆς συνδιασκέψεως εἰς τὸ ἀντίθρονον τοῦ Τριβουνάλιου. Προσκληθεὶς δὲ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Γερμανοῦ εἰς τὴν αἴθουσαν, λαμβάνει τὸ ὡμοφόριον τοῦ Πατριάρχου, καὶ προτάξας εὐχὴν, ὑπογράφει τὸ ψήφισμα. « Καὶ νῦν, εἶπεν ὁ Λέων τῷ νέῳ Πατριάρχῃ, ἔξελθε σὺ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ κήρυκος, καὶ κήρυξον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ πρὸς τοὺς λαοὺς ὅτι « αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος! »

Ἐνεργήθη τὸ ψήφισμα χωρὶς οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἀντενεργείας ἀξιαφηγήτου. Εἰκόνες περικαλλεῖς, προϊόντα τῶν πρώτων αἰώνων τῆς χριστιανικῆς καλλιτεχνίας· κανδήλαι, πολυκάνδηλα, μανουάλια, καὶ ἕτερα περικοσμήματα ὅσα ἅγιων, καὶ λείψανα μαρτύρων, καὶ μνημόσυνα παντὸς εἶδους σωρηδὼν ἀποσκευαλίζονται, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἀκολούθως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν κῶν· οἱ δὲ σωροὶ τῆς τοιαύτης ἀποσκευῆς πανδήμως λιθοβολούμενοι συντρίβονται, καὶ παραδίδονται εἰς τὸ πῦρ.

Μόνον σημεῖον ἱερὸν ἀπομένει ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου τὸ τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπολυτρώσεως, τὸ σεπτὸν σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀπλούστατον, χωρὶς γλυπτοῦ ἐσταυρωμένου ἢ ἐτέρου ζωγραφικοῦ ὁμοιώματος. Ἡ Εὐχαριστία, ἀναθεωρουμένη, συντομεύεται· τροπάρια ἁγίων, ἀγρυπνίαι, καὶ τινες τῶν ἀκολουθιῶν παύονται· πολλὰ δὲ τῶν εορτῶν, νηστειῶν, καὶ παραμονῶν καταργοῦνται ἐν τῷ τυπικῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Τούτων δ' ἐνεργουμένων διαταγῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ συναινέσει τῆς πλειονότητος κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, ἀντίδρασιν οὐ μεγάλην ἀντέταξαν οἱ εἰκονόφιλοι ὑπὸ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων κατενεχθέντες. Καὶ γὰρ οἱ μὲν προσεκύνησαν τοὺς ἐφεστίους αὐτῶν προστάτας εἰς τὰ ἄδυτα τῆς οἰκίας, ἢ εἰς μεμονωμένους ἀγρούς, οἱ δὲ πανοικεὶ προσέφυγον εἰς ἄλλας χώρας, ὀλίγοι δὲ μόνον ἐνεκατέρησαν, τὴν ὀρθοδόξιαν τῶν πτέρων ἀναφκνὸν ἐπιδείξαντες. Ἀλλ' αἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔτυχον τῆς αὐτῆς καταδιώξεως, ἣν ὑπέστησαν οἱ εἰδωλολάτραι κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τοῦ ἀναγορευθέντος Χριστιανισμοῦ· ἐξβασίσθησαν, ἐξωρίσθησαν ἢ ἐθανατώθησαν ὑπὸ τοῦ μανιώδους ὄχλου. Μεταξὺ δὲ τῶν μαρτύρων, τὴν μνήμην τῶν ὁποίων ἐτήρησεν ἡ Ἐκκλησία μας, ἀσμένως μνημονεύομεν τοῦ ὀνόματος παρθένου τινός, ἥτις ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι καθιέρωσε περὶ τὴν ἀκμὴν ἐκείνην τὸ συναγώνισμα τοῦ φύλου τῆς ὑπὲρ ἀκεραιότητος τῆς θρησκευτικῆς παραδόσεως. Ἡ ὠραία καὶ ἀτρόμητος Θεοδοσία κατήγετο ἐξ εὐγενῶν γονέων, κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως. Ἰδοῦσα δὲ στρατιώτην ἀπὸ τινος μέρους τῶν ἀνακτόρων ἀποκαθηλόνυτα τὸν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀνεστηλωμένον ἐκεῖ Σταυρὸν, ἀπέσυρε τὴν κλίμακα, καὶ σὺν ταύτῃ χαμαὶ κατεκρήμισε τὸν εἰκονοκλάστην. Διὰ πράξεως τοιαύτης ἡζιώθη παραχρῆμα τοῦ μαρτυρικοῦ στεφάνου· ἡ δὲ ὀρθοδόξια, εὐγνωμονοῦσα, κατέταξεν αὐτὴν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἁγίων τῆς *Στήλην παραδόσεως* αὐτὴν καλέσασα, καὶ τὸ ἐπέτειον τοῦ θανάτου τῆς εορτάσασα τῇ 29 τοῦ Μαΐου. Σύμπτωσις δὲ παράδοξος! Ὁ θάνατος οὗτος τῆς μετέπειτα προστάτιδος Κωνσταντινουπόλεως ἐπέχει χρονολογικῶς τὸν μέσον ὅρον μετὰ τὴν γενέσεως Χριστοῦ καὶ τελικῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου. Πότε δὲ ὁ ἔσχατος τῶν διαδόχων τοῦ Λέοντος, ὁ τελευταῖος τῶν Παλαιολόγων ἀποτάσσεται ἐν ἑλληνικῷ θανάτῳ τῷ Ῥωμαϊσμῷ, τὸ κειμήλιον τῆς ὀρθοδόξιας παραδίδων πρὸς τὸν ἀπορραϊζόμενον λαόν; Τῇ 29

Μαίτου, ἡμέρα καθ' ἣν ἡ Πόλις ἀνύμνει τῆς Θεοδωσίας ἐκείνης τὴν ἡρώικην εὐσέβειαν.

Τῶν πραγμάτων οὕτως ἀγομένων, νέα κατὰστασις ἐγκαθιδρύετο, πολὺ τῆς πρότερον διαφέρουσα. Μετεβλήθησαν γὰρ ἡ τάξις, τὸ λειτουργικὸν καὶ προσωπικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον· προσεκλήθησαν δὲ τὰ μοναστήρια ἢ ἀπλοποιήσῃ τὴν δίκαιαν καὶ τὸν ὀργανισμόν· τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ἱερῶν κτημάτων ἐδημεύθησαν εἰς ὄφελος τῆς πολιτείας· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν προσεδιωρίσθη, ἡ δὲ χειροτονία τῶν Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, καθὼς καὶ ὁ τούτων εἰς τοὺς σχετικοὺς θρόνους διορισμὸς, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ συμβουλίου.

Ἐν τούτοις οἱ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰς παραδόσεις καὶ μὴ ἀνεχόμενοι τὴν νέαν τῶν πραγμάτων τάξιν προσέφυγον ἄλλοι ἄλλα καὶ πλεῖστοι παρὰ τῷ Πάπᾳ, ὅστις καὶ ἀνεθεμάτισε τὴν νέαν ταύτην Ἐκκλησίαν τῶν Γραικῶν. Ἐν τῷ μεταξύ συνέβησαν πολλαὶ θεοσημεῖαι, ὡς μετεωρολογικὰ φαινόμενα, σεισμοὶ, ἐμπρησμοὶ κλ., ἃ οἱ μὲν ἀπέδιδον εἰς τὴν κατάργησιν τῶν εἰκόνων καὶ λ., οἱ δὲ ἐναντίοι εἰς τὴν εἰκονολατρείαν.

Εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ἐβασίλευσεν ὁ Λέων καὶ τὸ νέον αὐτὸ σύστημα οὐχὶ μόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνίσχυεν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἰταλίας παρεξέτεινεν, ὥστε ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Κωνσταντίνου τόσοι μόνον ἦσαν οἱ ἐγκαρτεροῦντες τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ προσκυνοῦντες εἰκόνας ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ὅσοι, ὡς ἔγγιστα, ἐπὶ Καρόλου τοῦ Θ'. ἦσαν ἐν Παρισίοις οἱ διακαρτυρόμενοι, ἢ ὅσοι παπίζοντες ἐν Λονδίῳ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ. Εἰς τὴν ἀνατολὴν μόνον δὲν ἐξετάθη τὸ μῖσος, διότι οἱ ἄλλοι πατριάρχαι, Ἱερουσαλὴμ, Ἀντιοχείας καὶ Ἀλεξανδρείας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπέκρουσαν τὸ ψήφισμα τοῦ Λέοντος.

Δεῖγματα δὲ τῆς ἀγανακτήσεώς του τρανώτατα κατέδειξεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀσέβειᾳ ὁ οὐρανός. Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου βριθοὺσι παντοίων συμφορῶν, διαμηνύουσι, καθὰ λέγουσιν οἱ χρονογράφοι, τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς θεότητος. Σημεῖα φαίνονται τρομακτικὰ καὶ κομῆται κατὰ βορρᾶν σχίζουσι τὸν αἰθέρα. Σεισμὸς εἰς τὰς Κασπίας πύλας, ἕτερος δὲ μέγας σεισμὸς ἐν Πελικιστίνῃ, καὶ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Συρίᾳ, φονεῶν μυριάδας ἀνθρώπων πολλά. Καὶ οἱ μὲν Ἄραβες κατὰ χριστιανῶν ἐπιμαρτυρούμενοι, πολλὰ πλάσια ζοῦσι τὰς βασιάνους, καὶ βια-

στικῶς τρέπουσι τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν Μωαμεθισμόν. Ἐκ δὲ περιτροπῆς μαστίζεται καὶ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις. Νόσος τις λοιμώδης, ἀπὸ Σικελίας καὶ Καλαβρίας ἀρξαμένη, ἔρχεται ἐπὶ τὴν Μονεμβασίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς παρακειμένας νήσους, «οἷον τι πῦρ ἐπινεμόμενον, προμαστίζον τὸν ἀσέβῃ Κωνσταντίνον, καὶ ἀναστέλλον αὐτὸν τῆς μανίας κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, » εἶτα δ' ἐνσκήπτει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βασιλίδι. Τὸ δὴ φρικωδέστερον, ὅτι ἐπὶ τῶν ἱματίων τῶν πολιτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐνδυμάτων τῶν ἐκκλησιῶν παραδόξως ἐπιτυποῦνται σημεῖα σταυροειδῆ καὶ ἐλαϊώδη, ὅθεν λύπη καὶ ἀπορίᾳ καὶ ἀθυρίᾳ τοῖς ἀνθρώποις γίνεται. Ἀλλὰ καὶ φαντασίαι παράλογοι συνεπέρχονται, καὶ ἐκστάσεις διανοίας ἐπιγίνονται, καθ' ἃς οἱ τῶν εἰκόνων ἐχθροὶ νῦν μὲν βλέπουσι παρὰ τὰς πλευράς αὐτῶν πρόσωπα βριαρὰ, φιλικῶς αὐτοὺς προσαγορεύοντα, νῦν δ' ὀρώσι φαντάσματα εἰσερχόμενα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ τοὺς μὲν συγγενεῖς ξίφει τιτρώσκοντα, τοὺς δὲ ἀναιροῦντα. Μετ' οὗ πολὺ δὲ, οὕτως ὁ λοιμὸς ἐπεκτείνεται, ὥστε ἐπιτρίβονται ὀλόκληροι οἰκογένειαι, καὶ οἶκοι κλείονται παντελῶς, ὥστε οἱ ζῶντες κάτοικοι τῆς βασιλίδος δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς ἐνταφίαις τῶν νεκρῶν, ὧν τὰ σώματα πληροῦσι κήπους, ἀμπέλωνας, λάγκους, ἀνδρῶν ὀμβροδέκτας, καὶ πλείους ἄλλους τόπους ἐντὸς τῶν παλαιῶν τειχῶν. . . . Δικτὶ δὲ τῶν αὐτῶν συμφορῶν; « Διὰ τὴν ἀσέβειαν γεγεννημένην εἰς τὰς ἱεράς εἰκόνας ὑπὸ τῶν κρατούτων καταφοράν. »

Ἀλλ' ὁ κρατὼν Κωνσταντίνος ἀπερισπάσως θαδίζει τὴν προτεθεισάν ὁδόν, ἀμεριμνῶν περὶ τῶν φρικαλέων φασμάτων, ἅπερ ἐκπλήττουσι τὴν συνείδησιν τινῶν ἐκ τῶν περισσορθήσκων ὑπηκόων του. Ἐν μέσῳ τῶν ὀδυρμῶν καὶ τοῦ κλαυθμῶνος τῆς βασιλευούσης, ἐν μέσῳ τῶν στιβαζομένων πτωμάτων, παρὰ τὴν κλίνην τῶν λοιμωττόντων, πάντοτε καὶ παντοῦ ἐνεργεῖ ἡ κραταιὰ τοῦ χεῖρ. Ἡ δὲ φωνὴ τῶν Εἰκονομάχων ἱερέων, ἀντιστρέφουσα τὰς ἐρμηνείας περὶ σημειῶν οὐρανίων, εἰς τὴν εἰκονολατρείαν τῶν προπατέρων ἀποδίδει τὴν ἐπισκήψαν συμφοράν. Εἰκόνας ἁγίων δὲν συνοδεύουσι τὰ λείψανα εἰς τὴν ταφὴν ὁ Σταυρὸς μόνος προηγείται τῆς κηδείας· δὲν ψάλλεται ἐκτενὴς ἀκολουθία νεκρώσιμος ἐπὶ τοῦ κεκοιμημένου ἢ πένθιμος τελετὴ ἐσυντομεύθη καὶ ἀπλοποιήθη εἰς γλῶσσαν τοῖς πᾶσι καταληπτὴν. Ἰστέ, παρὰ τὴν κλονίσωσιν τὴν μεταβρύθμισιν οἱ σεισμοὶ, ἢ

πανώλης, καὶ ὁ θάνατος, ἐνίσχυσαν ἐπὶ μᾶλλον αὐτήν.

ὑποστηρίζουσι δὲ τοὺς νεωτερισμοὺς βασιλικά διατάγματα, ὅρκον ἐπιβάλλοντα γενικὸν πρὸς πάντας τοὺς ὑπηκόους· ὁ δὲ ὅρκος αὐτὸς ἀναγκάζει ἱερεῖς τε καὶ λαϊκοὺς νὰ μὴ προσκυνήσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς εἰκόνα, ἢ λείψανον ἁγίου, μήτε ἄλλο τι ὕλικόν καὶ χειροποίητον.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ πᾶς νεωτερισμὸς ἔχει τὸν κόρον βραχὺν, καὶ ἐντεῦθεν μὲν αἱ καταβολαὶ τῶν τριῶν πατριαρχείων, ἐκείθεν δὲ οἱ ἀφορισμοὶ τοῦ πάπα ἤρxisαν νὰ κλονίζωσι τὰς πεποιθήσεις πολλῶν θιασωτῶν τῆς εἰκονομαχίας. « Τίνες αἱ βάσεις τῆς καινοτομίας ταύτης ὑπεθορυβεῖτο; ποῦ τὸ κύρος Συνόδου οἰκουμενικῆς; ποῦ τοῦλάχιστον ευαίνεσις ἐγγωρίων ἱεραρχῶν; Ἐνθ' τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας μετακινούνται, ὁ μὲν σύλλογος τῶν ἐπισκόπων σιγᾷ, τὸ δὲ πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως μένει ἀκέφαλον. »

Τὸν ὄργανισμὸν παρατηρήσαντες, καὶ τοὺς κινδύνους τῆς νεωτερίζουσης Ἐκκλησίας ἀναλογισθέντες ἀποφασίζουσι βασιλεῖς τε καὶ ἐψηφισμένος Πατριάρχης νὰ ἐνεργήσωσιν ὅ,τι οὐδ' αὐτὸς ὁ Λέων ἐτόλμησεν εἰς τὰς ἡμέρας του. Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 754, πέμπουσιν ἐκ συμφώνου συνοδικὸν προσκλητήριον τοῖς ἀπανταχοῦ Ἐπισκόποις, ἔτι δὲ, τῷ Πάπᾳ καὶ τοῖς Ἀνατολικῶν Πατριαρχαῖς συγχρόνως δὲ, θεσιζόντες Οἰκουμενικῆς Συνόδου συγχρότῃσιν, διορίζουσι τὴν ἐναρξιν τῶν συνελεύσεων εἰς τὰς πρώτας τοῦ προσεχοῦς Φεβρουαρίου.

Τῇ 10 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, 338 θρόνοι τῆς ἐπικρατοῦσης Ἐκκλησίας, ὅ ἐστι σύμπας ὁ ἀνατολικὸς σύλλογος, συνευρίσκονται ἐν Βλαχέρναις, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Κάθονται, ἐκ περάτων συναθροισθέντες, Ἀρχιερεῖς Βιθυνίας, Θράκης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Ἡπείρου, Ἑλλάδος, Κυκλάδων, Ἰονικῶν Νήσων, Ἰλλυρίας καὶ πάσης χώρας ὑπαγομένης εἰς τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν, ἢ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· προεδρεύουσι δὲ Θεοδόσιος ὁ Ἐφέσου, καὶ Παστηλᾶς ὁ Πέργης. Καὶ αἱ μὲν συνεδριάσεις διαρκοῦσιν ἑπτὰ ὅλους μῆνας, ἀπὸ Φεβρουαρίου μέχρις Αὐγούστου μηνός· ἄγνωστα δὲ τὰ καθ' ἕκαστα τῶν συζητήσεων, τῶν Πρακτικῶν, κατὰ δυστυχίαν, ἀφανισθέντων ἀκολούθως ἐν μιᾷ καὶ τῇ ἀθεραπεύτῳ συμφορᾷ σὺν τοῖς ἄλλοις εἰκονομαχικοῖς ἀπομνημονεύμασι. Τοῦτο δὲ μόνον γινώσκωμεν ἐκ χρονολογικῆς μαρτυρίας, ὅτι ληξάσης τῆς Οἰκουμενικῆς ἐκαίνης Συνόδου, τῇ ὀγδόῃ

τοῦ Αὐγούστου μηνός, πάντες οἱ ἀρχιερεῖς μιᾷ φωνῇ, παρόντος τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀνεβόησαν « Σήμερον ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἡ σωτηρία τῶν χριστιανῶν, σοῦ Βασιλεῦς ἀπαλλάξαντος ἡμᾶς τῶν εἰκόνων. » Τοῦ δὲ Βασιλέως τότε ἀνελθόντος ἐπ' ἄμβωνος, καὶ ἀγορεύσαντος εἰς Πατριάρχην οἰκουμενικὸν τὸν ἐψηφισμένον Κωνσταντῖνον, σύσσωμος ἡ Σύνοδος ἐξῆλθε τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰσχωρήσασα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς, ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκουον πάντων τὸν ὅρον τῆς πίστεως, εὐφημούντων καὶ ἐπευχόμενων μεγαλοφώνως τῶν ὄχλων. Ἀκολούθως δὲ Σύνοδος τε καὶ λαὸς ἀνεθεμάτισαν ἅπαντας τοὺς Εἰκονολάτραις, ἐξαίρετως τὸν ἀποβιάσαντα Γερμαννὸν, Γεώργιον τε τὸν Κύπρου, καὶ Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν, τοὺς τρεῖς ὑπερμάχους τῆς παραδοσίου λατρείας.

Δὲν ἴσχυσαν ὅμως ὑπὲρ τῆς μνήμης αὐτῶν οὔτε ὁ ὑπέργοχος ἀριθμὸς 338 Ἐπισκόπων, ἀντιπροσωπευσάντων ὅλην μίαν γενεάν καὶ μίαν ἐποχὴν, οὔτε τὸ φοβερὸν ξίφος τοῦ Λέοντος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ προκαθημένου βασιλέως ἐμβεβλημένον, οὔτε ἡ συνεργασία τῶν βυζαντινῶν ἀρχόντων, οὔτε, τέλος πάντων, τοῦ λαοῦ ἡ ἐπευδόκησις! Τερηδὼν κατέτρωγε τὸ σῶμα αὐτὸ ἕως ἀπὸ γενετῆς. Ἐνθ' δὲ χείρουσα καὶ ἀγκλιλιῶσα ἡ Κωνσταντινούπολις ἀνέβόα ὅτι « ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἡ σωτηρία τῶν χριστιανῶν », οἱ ἐμπεπιστευμένοι τὴν ἡγεμονίαν τοῦ παρελθόντος, οἱ ἀνταγωνισταὶ παντὸς νεωτερίσματος, οἱ φύλακες τῶν παραδόσεων, οἱ τέσσαρες, λέγομεν, καθολικοὶ θρόνοι τῆς πίστεως σπεύδουσι προνοίαις τοῦ πεπρωμένου νὰ πνίξωσι τὴν φωνήν, καὶ τὸ μὲν πρόωρον γέννημα τῆς μεσχιωνικῆς συνειδήσεως νὰ κηρύξωσι τερατοτοκίαν, τὴν δὲ συνέλευσιν νὰ στιγματίσωσιν ὡς παράνομον συνέδριον.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐκ πατρικῆς παραγγελίας γινώσκων τὸ ἐπικίνδυνον τοῦ νὰ λάβῃ νόμφην εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Λέοντα ἐκ τῶν εἰκονοφίλων, καὶ ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς ἰδίας μητρὸς διδασκόμενος ὅτι καὶ αἱ εἰς αὐτῆς βαρβάρου ἐρχόμενα βασιλίδες εὐχερῶς ἐνεκεν ἀπαιδευσίας ὑπὸ τῶν λεγομένων ὀρθοδόξων ἐσαγινεύοντο, φρόνιμον ἔκρινε νὰ στρέψῃ τὸν νοῦν εἰς Ἀθήνας, εἰς τὴν πατρίδα τῆς Εὐδοκίας καὶ τῆς Ἀθηναίδος, εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἥτις ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τῆς ἐπικρατείας διέπρεψε καὶ εἰσέτι διέπρεπεν ἐπὶ ἀποστρεφῇ πρὸς τὴν προδοσίαν, ἐπὶ ἀναδρομῇ πρὸς αἰῶνας δόξης, παιδείας, ἐλληνικῆς ἐλευθερίας. Τῷ ὄντι οὐκ ὀλίγοι φαντασιολόγοι σοφισταὶ, ῥήτορες, ἑλληνοδύ-

δάσκαλοι, ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν θαυμαστούμενοι, καὶ τὴν Εἰκονομαχίαν ἐνθουσιωδῶς ἀσπασθέντες ἐξ ἀρχῆς, ὡς προοίμιον ἐλληνικῆς πολινορθώσεως, κατώκουν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Κωνσταντίνου. Ὁ Ἕλληνισμὸς ἐδελέασε τὸν εἰκονομάχον γονέα. Ἔτυχε δὲ ἡ ἐκλογὴ ἐπὶ καλῆς τινος παρθένου, θυγατρὸς ὀρφανευθείσης λογίου ἀνδρὸς, ἐνὸς τῶν τελευταίων κρίκων τῆς μακρᾶς ἀλύσεως τῶν φιλοσόφων. Ἡ Εἰρήνη, ἀποβιδασθεῖσα εἰς Βυζάντιον, εἶδεν ὅτι συγγενεῖς Πατρικίους δὲν εἶχε πλησίον της, ὅτι προῖξ, τὴν ὁποίαν ἐκόμιζε μεθ' ἑαυτῆς, ἦτο μόνον τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος της. Ἀλλ' ἡ παρθένος, πλὴν τῆς σωματικῆς καλλονῆς, εἶχεν ἦθος εὐμενές, τρόπον εὐπροσήγορον, καὶ ἔμφυτον εὐφράδειαν, ὑφ' ᾧ ἐξεπλάγησαν οἱ ἄρχοντες, οἱ ὡς ἰέρεϊαν ὑποδεχθέντες αὐτήν. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς στέψεως της ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Φάρου προσηνέχθη ἡ μνηστὴ ἐν τοιαύτῃ ἀξιοπρεπεῖᾳ ἡγεμονικῇ, ὥστε τινὲς τῶν λογίων ἐξεφώνησαν, ὅτι ἂν ἐξέλιπον τῶν Ἀθηνῶν οἱ ἄνδρες ἀπέμειναν αἱ γυναῖκες.

Ἡ στέψις ἐτελέσθη πέντε ἔτη πρὸ τῆς τοῦ Κωνσταντίνου ἀποβιώσεως. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ διάστημα ἔλαβεν ἡ ἀγγλίνους γυνὴ τὴν εὐκαιρίαν κάλλιον τοῦ πενθεροῦ καὶ τοῦ συζύγου της νὰ καταλάβῃ, ὅτι ἡ ἐγκαινισθεῖσα μεταβρύθμισις πολλὰς ὑποκόφους ἀντιπαθείας, καὶ μυστικὰς ὑπενεργείας ὑπέκρυπτεν εἰς τὰ σπλάγχνα της, διότι προσέβαλλεν ἐγωῖσμούς, καὶ κατήργει καταχρήσεις ἀπρηχαιωμένας. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ γνωρίσῃ τὸ γυναικεῖον αὐτῆς διαπεραστικὸν, ὅτι οἱ ἐλιγάρχει τῆς προηγουμένης καταστάσεως, οἱ εὐγενεῖς προνομιοῦχοι κυρίως, οἱ παράσιτοι τῆς αὐλῆς, καὶ ὅσοι διὰ τὴν κεινοτομίαν ἀπώλεσαν τιμὰς, μισθοὺς, κτήματα, ἢ μονοπωλεῖόν τι, οὗτοι ὑπεστέναζον τὰ παρεληλυθότα, ὑπὸ δὲ τὸ πρόσχημα τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ιδιοτέλειαν καλύπτοντες, τῶν προτέρων τὴν ἐπανόρθωσιν κρυφίως προσεδόκουν. Οὐχ ἦττον δ' ἦσαν ἐπικίνδυνοι αἱ ἐπιβουλαὶ τῶν κληρικῶν. Ἐκ τούτων οἱ μὲν εἰς Ἰταλίαν καταφυγόντες, ἀναφανδὸν τὰ πάτρια ἐδυσφήμουν καὶ καθ' ὁμογενῶν ἐβῆραδιούργουν· ἐκ δὲ τῶν οἰκοὶ διατριβόντων, τινὲς καὶ πανδήμους ἐτόλμων βλασφημίας κατὰ τῶν βασιλευδόντων νὰ ἐξεμῶσιν. Ἐνεθάρρυνε δὲ μάλιστα τῆς ἀντιπολιτευομένης μερίδος τὴν ἀγανάκτησιν τὸ ἀνώμαλον τῆς πολιτικῆς θέσεως, εἰς ἣν ἡ μεταβρύθμισις ἐξελακτίσε τὴν βυζαντινὴν ἐπικράτειαν.

Ἀναγκαιῶς λοιπὸν ἡ νέα κατάστασις δυσπρό-

σθησε τοὺς πρότερον εἰς ὄφελος προσωπικὸν καπηλεύσαντας τοῦ γένους τὴν γλῶσσαν καὶ γραμματολογίαν· ὅθεν ἡγέρθησαν ἑτέρου εἶδους μυρολόγια καὶ καταβοαί. Κατηγορήθησαν οἱ Ἰσάυροι ὅτι κατεδίωξαν τὰ γράμματα, ὅτι εἰς τὸν ἀμβωνα τῆς ἐκκλησίας εἰσήγαγον τὴν ἀγενῆ καὶ χυδαίαν γλῶσσαν τοῦ πλήθους, ὅτι κατέστρεψαν τὰ μοναστήρια, καταφύγια παιδείας καὶ ἑλληνισμοῦ, ὅτι δημοκοπήσαντες ἔλυσαν τὸ σέβας τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς Πατρικίους καὶ τοὺς διδασκάλους· ἐπὶ τέλους, ὅτι, φιλαργυρίας χάριν, κατέπαυσαν μισθοὺς τε καὶ συντάξεις καθηγητῶν. Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα περίξ τῆς βασιλίσσης Εἰρήνης παρεβριθήσαν ἕως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς της. Ἐντὸς δὲ τοῦ Παλατίου περιεκύκλωσεν αὐτὴν ἀτμοσφαῖρα πεπλησμένη προδοσίας, καταλαλιᾶς, μίσους κατὰ τῶν Ἰσαύρων.

Ἀλλὰ ποῖον τῆς Εἰρήνης τὸ φρόνημα; Ἦτο εἰκονόφιλος εἰλικρινῆς ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου; Δύσλυτον τὸ πρόβλημα. Βέβαιον ὅτι ἂν ὁ Κωνσταντῖνος δὲν εἶχε προερευνήσει τὸ δόγμα της, καὶ ἐξακριβώσῃ τὴν ὁμολογίαν τῶν γονέων της, δὲν ἤθελεν ἀναβιδάσῃ αὐτὴν εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του. Ποῖον, λοιπὸν, τὸ ὁμηγύριον τῆς πολιτείας της; Ἡ φιλοδοξία. Ἡ σπονδαρχία καὶ φιλοδοξία, τὰ δύο συνήθη ἐλαττώματα πάσης ἱστορικῆς γυναικὸς, κατέφλεξαν ἀπ' ἀρχῆς τὸ στήθος αὐτῆς.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΓΑΜΟΣ.

(Ἐ τοῦ Ἰταλικῷ).

Ἦσαν αἱ ἀρχαὶ τῆς Βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ'. Τὰ καθαρὰ ἔθιμα τοῦ νέου Βασιλέως, ἀπεσκρακίζον τὰ ἐλαττώματα τῶν συμβούλων του ὡς ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἀποξηραίνει τὴν ἐπὶ τῶν χόρτων ἐπιπεσοῦσιν πρωτὴν δρόσον.

Ὁ νέος Κόμης Ἐκτωρ Λαγκύ, συγγενὴς τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας, ἐπὶ τῶν γλυκυτέρων τρόπων καὶ ὠραιότερων ἐλπίδων, διεκρίνετο μεταξὺ τῶν μετὰ τῶν ὑγειῶν ἀρχῶν τοῦ τε Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης συμμορφουμένων εὐγενῶν,

Τὴν ἐπιούσῃ τῆς ἐξορίας τῆς Κυρίας Λουδοβί, μονομαχεῖ μεθ' ἐνὸς ἀνδρείου εὐνοϊκοῦ της καὶ τὸν φιλοδορεῖ ἐξ δακτύλων πληγὴν εἰς τὸ στήθος· Ὁ Κερνάκ (οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἡττηθεὶς) ἰαθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίσθη,